

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบบรรยายเชิงหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlational Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพกับความถี่ของการผ่าตัดในเด็กวัยเรียนที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิงและเด็ก โรงพยาบาลระยอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนอายุ 8 - 12 ปี ที่เข้ารับการรักษาโดยการผ่าตัดในหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิงและเด็ก โรงพยาบาลระยอง จำนวน 60 ราย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนอายุ 8 - 12 ปี ที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิงและเด็ก โรงพยาบาลระยอง และได้รับการวินิจฉัยให้ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดแบบเลือกเวลาหรือรอเวลาได้ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) ในช่วงเวลาระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ. 2553 โดยมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. รู้สึกตัวดี เข้าใจและมีความสามารถสื่อสารภาษาไทยได้เข้าใจ
2. ไม่มีความบกพร่องทางสายตาหรือการได้ยิน
3. ได้รับการวินิจฉัยให้รักษาโดยการผ่าตัดแบบเลือกเวลาหรือรอเวลาได้ โดยไม่ใช่การผ่าตัดเพื่อเสริมความงาม และอยู่ระหว่างรอการทำผ่าตัดในโรงพยาบาล
4. ผู้ป่วยเด็กยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย
5. บิดามารดาอนุญาตและยินยอมให้เข้าร่วมในการวิจัย

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์อำนาจการทดสอบ (Power Analysis) ของ (Cohen, 1988) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่น (α) ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 จำนวนตัวแปรต้นเท่ากับ 1 ตัวแปร ค่าอำนาจการทดสอบ (Power of the Test) เท่ากับ .80 และค่าขนาดอิทธิพลระดับกลาง (Estimate Effect Size ขนาด Moderate Value) = .15 แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก Statistic Calculator Version 2.0 (Soper, 2009) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 54 ราย ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 54 ราย โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพิ่มอีก 10% จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาเกี่ยวกับความไม่สมบูรณ์ของคำตอบ โดยถือเป็นขนาดตัวอย่างที่สามารถนำผลวิจัยไปใช้ในการอ้างอิงถึงประชากรได้ และเพิ่มอำนาจการทดสอบทางสถิติ รวมทั้งความน่าเชื่อถือของผลวิจัย จึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยจำนวน 60 ราย เพื่อให้เหมาะสมสำหรับการใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยเด็ก ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา การวินิจฉัยโรค ลำดับการเกิด ประสบการณ์การเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และชนิดของการผ่าตัด

2. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของบิดามารดา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเด็กป่วย อายุ เพศ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ภาวะสุขภาพของเด็กวัยเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยให้รับการรักษาด้วยการผ่าตัด

แบบสอบถามการรับรู้ภาวะสุขภาพของเด็กวัยเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยให้รับการรักษาด้วยการผ่าตัด เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแนวคิดการรับรู้ภาวะสุขภาพของ (Becker, 1974) และจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามการรับรู้ภาวะสุขภาพของเด็กวัยเรียนแบ่งออกเป็น 5 ด้าน จำนวน 25 ข้อคำถาม ดังนี้

1. การรับรู้โอกาสของความเสี่ยงต่อการเกิดโรคและภาวะแทรกซ้อน
2. การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคและภาวะแทรกซ้อน
3. การรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการรักษาและคำรักษาพยาบาล
4. การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรม
5. แรงจูงใจในการดูแลสุขภาพโดยทั่วไป

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 2 ระดับ คือ ใช่ และไม่ใช่ แบบสอบถามมีการให้คะแนนดังนี้

การให้คะแนน	ข้อคำถามทางบวก	ข้อคำถามทางลบ
ใช่	1	0
ไม่ใช่	0	1

การแปลผล

มีคะแนนที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 0-25 คะแนน โดยคะแนนรวมที่สูง แสดงว่า การรับรู้ภาวะสุขภาพของเด็กวัยเรียนมาก ส่วนคะแนนรวมที่ต่ำ แสดงว่า การรับรู้ภาวะสุขภาพของเด็กวัยเรียนน้อย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความกลัวการผ่าตัดในเด็กวัยเรียน

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบสอบถามความกลัวขณะเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของ สารทิ กาญจนโรจน์พันธ์ (2548) ซึ่งพัฒนามาจากแบบสอบถามความวิตกกังวล Thai State-Trait Anxiety Inventory for Children-Revised (T-STAI-C-R) เฉพาะ State Anxiety Subscale (Chaiyawat, 2000) ซึ่งพัฒนามาจากเครื่องมือ Spielberger et al. (1973) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นข้อคำถาม ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 19 ข้อ ลักษณะข้อคำถามทางบวก 8 ข้อ คือข้อ 1, 4, 6, 8, 10, 12, 13 และ 19 ลักษณะข้อคำถามทางลบ 11 ข้อ คือข้อ 2, 3, 5, 7, 11, 14, 15, 16, 17 และ 18 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตรส่วนประมาณค่า 2 ระดับ คือ ใช่ และ ไม่ใช่ ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเลือกตอบข้อความให้ตรงกับความรู้สึกของตนเองในขณะนั้นให้มากที่สุด คัดคะแนนจากการนำทุกข้อมารวมกัน

การให้คะแนน	ข้อคำถามทางบวก	ข้อคำถามทางลบ
ใช่	1	0
ไม่ใช่	0	1

การแปลผล

มีคะแนนที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 0-19 คะแนน คะแนนรวมสูง หมายถึง มีความกลัวมาก และคะแนนรวมต่ำ หมายถึง มีความกลัวน้อย

จากการศึกษาของ สารทิ กาญจนโรจน์พันธ์ (2548) รายงานค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความกลัวขณะเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ของคะแนนรวมทั้งชุด มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ .83

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการรับรู้ภาวะสุขภาพไปหาความตรงตามเนื้อหาโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลด้านการพยาบาลเด็กจำนวน 2 ท่าน และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา จำนวน 1 ท่าน พิจารณาความตรงตามเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีความเหมาะสม ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและให้ค่าคะแนนของดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index; CVI) และใช้ค่า CVI เพื่อประเมินความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยได้ค่าเท่ากับ .97 สำหรับแบบสอบถามความกลัวการผ่าตัดในเด็กวัยเรียนไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในรายชื่อ ปรับเพียงค่าคำตอบจากมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มาเป็น 0 และ 1 และได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมภายใต้คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา

การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

1. แบบสอบถามการรับรู้ภาวะสุขภาพ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ผู้วิจัยจะนำไปทดลองกับเด็กวัยเรียนที่มีอายุระหว่าง 8-12 ปี ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 ราย หลังจากนั้นนำค่าที่ได้มาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson Method) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ .71

2. แบบสอบถามความกลัวขณะเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลของ สารกิกาณูญาโรจน์พันธ์ (2548) ค่าความเชื่อมั่นคูเดอร์ ริชาร์ดสันของแบบสอบถาม เท่ากับ .85

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วยเด็กและผู้ปกครองโดยก่อนทำการศึกษา ผู้วิจัยได้เสนอโครงการทำวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาจริยธรรมการวิจัย ผ่านคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และผ่านคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาของโรงพยาบาลระยอง ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัย แนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการวิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองทราบ ในการเข้าร่วมการวิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง และเซ็นยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย โดยข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยจะถูกนำเสนอในเชิงวิชาการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและเป็นข้อมูลให้บริการทางการแพทย์ นำไปพัฒนาคุณภาพบริการให้

ดีขึ้น หากกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองปฏิเสธจะไม่มีผลกระทบต่อการได้รับการดูแลรักษาใด ๆ ทั้งสิ้น และถ้ากลุ่มตัวอย่างไม่สะดวกใจจะให้ข้อมูลสามารถยกเลิกการให้ข้อมูลได้ตลอดเวลา โดยไม่เกิดผลเสียใด ๆ เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าใจและยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย จึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เอกสารข้อมูลทุกอย่างจะไม่ระบุชื่อ หรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง จะถูกเก็บเป็นความลับและจะถูกทำลายหลังจากผลการวิจัยได้เผยแพร่แล้วเป็นระยะเวลา 1 ปี

การรวบรวมข้อมูล

หลังจากโครงร่างวิทยานิพนธ์ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และโรงพยาบาลระยองแล้ว ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บข้อมูลที่หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิงและเด็ก โรงพยาบาลระยอง โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลระยอง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ภายหลังได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบรองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล ผู้ตรวจการและหัวหน้าหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิงและเด็ก เพื่ออธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย จากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีแผนการรักษาโดยการผ่าตัดแบบเลือกเวลาได้ เมื่อพบว่าผู้ป่วยเด็กวัยเรียนมีคุณสมบัติครบตามที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงเข้าพบผู้ปกครองและผู้ป่วยเด็กวัยเรียน สร้างสัมพันธภาพโดยการพูดคุย แนะนำตัวกับผู้ปกครองเด็กเพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคย อธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ และวิธีการวิจัยเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย ชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ โดยเป็นการเก็บข้อมูลก่อนการผ่าตัด
3. แจกแบบสอบถามและอธิบายวิธีตอบแบบสอบถามอย่างละเอียด โดยแจกแบบสอบถามการรับรู้ภาวะสุขภาพให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนก่อน ถ้าเด็กป่วยอ่านหนังสือไม่ได้จะอ่านและอธิบายให้เด็กฟังเพื่อตอบคำถามด้วยตนเอง เมื่อผู้ป่วยตอบแบบสอบถามการรับรู้ภาวะสุขภาพเสร็จ หลังจากนั้นจึงให้ทำแบบประเมินความกลัวด้วยตนเอง และไม่จำกัดเวลาตอบแบบสอบถาม โดยระหว่างการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามข้อสงสัยได้ตลอดเวลา
4. หลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของคำตอบ และขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างให้ทำแบบสอบถามเพิ่มเติมเมื่อพบคำตอบที่ไม่ครบถ้วน เพื่อให้ได้คำตอบที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณกลุ่มตัวอย่าง

5. เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครบ 60 คน นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบแล้ว นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง แล้วนำมาให้คะแนน ลงรหัสข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป กำหนดค่าความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

1. ข้อมูลทั่วไปของเด็กป่วยและผู้ปกครอง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย
2. คะแนนของการรับรู้ภาวะสุขภาพทั้งคะแนนรวมทุกด้านและแยกเป็นรายด้าน และคะแนนความกลัวการผ่าตัดของเด็กวัยเรียน วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพกับความกลัวการผ่าตัดของเด็กวัยเรียน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)